

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет

Кафедра архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

Допустити до захисту
_____ завідувач кафедри
« ____ » _____ 2021 р.

Дипломна робота (магістра)

з теми

**«ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСТАВРАЦІЇ, КОНСЕРВАЦІЇ ТА ЗБЕРІГАННЯ
НАФ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1991-2020 рр.) ЗА
МАТЕРІАЛАМИ ДАХМО: ЗМІСТ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ»**

Виконав:
Студент 2 курсу магістратури
історичного факультету
денної форми навчання
групи Ist1-M20
Продан Андрій Олегович

Науковий керівник:
Кандидат історичних наук, доцент
Баженов Олександр Львович

Кам'янець-Подільський – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СТАН РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ В ІСТОРІОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛАХ	7
1.1. Історіографія проблеми	7
1.2. Огляд джерельної бази	16
Висновки до 1 розділу	20
РОЗДІЛ 2. СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ НАФ НА ПОЧАТОК 1990-х рр.	22
2.1. Становлення архівної справи на Хмельниччині	22
2.2. Організація зберігання архівних документів 20-90-х рр. ХХ ст.	29
Висновки до 2 розділу	45
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСТАВРАЦІЇ ТА КОНСЕРВУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ФОНДІВ ДАХМО	47
3.1. Організація зберігання архівних документів з 1991-2020 р.	47
3.2. Система, форми і методи реставрації, консервації документів фондів ДАХМО	58
Висновки до 3 розділу	64
РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ, РЕСТАВРАЦІЇ ТА КОНСЕРВАЦІЇ ДОКУМЕНТІВ НАФ	65
4.1. Інноваційні форми збереження документів	65
4.2. Робота з реставрації архівних документів після пожежі Державного архіву м. Кам'янця-Подільського (10 квітня 2003 р.)	75
Висновки до 4 розділу	83
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	87

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Після здобуття незалежності, перед Україною стояла низка завдань, які стосувалися практично усіх сфер господарювання, у тому числі й архівної справи. Процеси реорганізації усієї архівної справи стривають й до нині, що відбилося у «Стратегії розвитку архівної справи до 2025 р.». і ключовими аспектами діяльності архівних установ залишаються формування, збереження, реставрація і консервація документів Національного архівного фонду України. Особливої уваги ці аспекти набули після пожежі у Кам'янець-Подільському міському архіві 10 квітня 2003 р., коли у вогнищі загинула величезна кількість архівних документів. Водночас пошкоджені документи реставруються й сьогодні. І ця сумна для вітчизняної історії подія стала тим чинником, яка викликала до життя нові підходи до реставрації та консервації документів Національного архівного фонду України (далі – НАФ України), підняла питання про запровадження інноваційних форм збереження архівних документів та запустило процеси цифровізації архівної справи в цілому. Тому, саме у висвітленні організації збереження, реставрації та консервації документів НАФ України на сучасному етапі ми і вбачаємо актуальність нашого дослідження.

Мета роботи: дослідити організацію збереження, реставрації та консервації документів НАФ України на сучасному етапі за матеріалами Державного архіву Хмельницької області (далі – ДАХМО).

Для досягнення поставленої мети нами сформовано наступні **завдання:**

- проаналізувати історіографію проблеми та охарактеризувати джерельну базу дослідження;
- дослідити становлення архівної справи на Хмельниччині;
- простежити організацію збереження архівних документів до 1990 р.;
- на основі різних документів висвітлити проблеми зберігання архівних документів на сучасному етапі (1991-2020 рр.);

- визначити систему, форми та методи реставрації, консервації документів фондів ДАХМО;
- з'ясувати процеси інформатизації Державного архіву Хмельницької області;
- висвітлити роботу з реставрації документів після пожежі Кам'янець-Подільського міського архіву, що відбулося 10 квітня 2003 р..

Об'єктом дослідження є Державний Архів Хмельницької області.

Предметом дослідження є організація процесу реставрації, консервації та збереження документів Національного архівного фонду (далі НАФ) за матеріалами ДАХМО.

Хронологічні межі охоплюють сучасний час від 1991 р. по 2020 р. з екскурсом у «радянський період» (середина 20-х – кінець 80-х рр. ХХ ст.), тобто у часи становлення архівної справи та організації процесу реставрації, консервації та збереження архівних документів.

Методологічні засади дослідження. Під час написання роботи було враховано і використано принцип історизму – вивчення зазначеного предмета з урахуванням конкретно-історичної ситуації, а також принцип об'єктивності, що означає недопущення суб'єктивних оцінок при аналізі організації роботи архіву. Створення більш цілісної картини було досягнуто шляхом застосування комплексного аналітичного підходу, який, зокрема, дав змогу об'єктивно представити діяльність державного архівного фонду.

Були використані наступні **методи дослідження:**

Описово-розповідний. Даний метод передбачає не лише необхідність опису, але і зводить до нього функції історичного пізнання в цілому, дозволяє показати явища і процеси розвитку Державного архіву Хмельницької області, є необхідним для показу подій у зв'язку з іншими подіями.

Історико-порівняльний метод. Дозволяє не тільки демонструвати подібне, а й індивідуальне. В процесі порівняння відкривається можливість розкриття сутності явищ, які вивчаються і за подібністю і за відмінністю. У

роботі події порівнюються із сьогоденням, чітко простежується різниця між теперішнім та минулим, висвітлюється вагомий вплив минулого.

Проблемно-хронологічний метод. Використовується для чіткого окреслення хронологічних рамок окремих проблем. Конкретно вказується хронологія подій. Завдяки даному методу обрана проблема розглядається під кутом зору її історичної еволюції.

Метод термінологічного аналізу. Даний метод значно зменшує можливість суб'єктивної оцінки тексту, що визначається. Цей ефект досягається завдяки тому, що він ґрунтується на однозначно обумовлених правилах пошуку, обліку і підрахуванні кількісних об'єктивних характеристик змісту документа, що вивчається, використанню формалізованих процедур аналізу. Його сутність полягає в отриманні аналітичної узагальненої інформації на основі аналізу первинної інформації, яку містить текст.

Метод аналізу та синтезу. Події у роботі певною мірою аналізуються й пояснюються, на основі чого впливають конкретні висновки. Завдяки аналізу отримана інформація розподіляється на окремі складові одиниці, синтез – зворотна операція, яка полягає в об'єднанні одиниці інформації з метою отримання нового знання.

Наукова новизна одержаних результатів визначається у тому, що у наш практично відсутні узагальнюючі наукові дослідження, що присвячені проблемам збереження, реставрації та консервації архівних документів НАФ України у сучасний період на матеріалах ДАХмО. Тому, у нашому дослідженні здійснена спроба узагальнити розрізнений матеріал, що стосуються даної тематики та створити картину організації роботи ДАХмО з цієї проблематики. Окрім того, ця тема вперше висвітлюється у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Практичне значення роботи полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані в подальших наукових розробках з цієї проблематики.

Апробація результатів роботи. Основні положення та результати проведеного дослідження доповідалися на засіданні кафедри архівознавства, спеціальних, історичних та правових дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 26 листопада 2021 р.

Структура роботи визначається метою та завданнями дослідження. Вона складається із вступу, чотирьох розділів, що структуровані по підрозділах, висновків, списку використаних джерел і літератури та нараховує 102 сторінки.

ВИСНОВКИ

Державний архів Хмельницької області є основною архівною установою Хмельниччини. Історіографічна база дипломного дослідження охоплює значний період становлення й піднесення архівної галузі. Історичні праці стосовно дослідження даного питання, з'являлися ще в часи Радянського Союзу. У період незалежної України їх чисельність безперервно зростає. Насамперед, джерельна база нашого дослідження представлена документальними та архівними джерелами. Поєднання інформації окремих груп джерел дозволило дослідити питання щодо умов зберігання, реставрації та консервації архівних фондів.

Щодо діяльності архівної установи, то слід виділити наступні етапи розвитку архіву: дорадянський, радянський та період незалежної України. Перший з них характеризується відсутністю самої архівної установи, а отже і розпорошеності документів за ті часи.

За радянські часи розвиток Державного архіву Хмельницької області відбувався у місті Кам'янці-Подільському. Даний період відзначається досить активною роботою по збору та нагромадженню матеріалів й документів за різний час та з різних сфер життя. Доцільно зазначити, що усі архівні документи зберігалися неправильно, що призводило до їх руйнування.

Говорячи про організацію зберігання архівних документів на початок 1990-х рр., то варто зазначити, що на основі річних звітів про роботу архіву, ми проаналізували діяльність установи щодо поповнення та упорядкування фондів, простежили відповідні заходи щодо покращення умов зберігання архівних документів. Станом на початок 1981 р. в архіві налічується 5867 фондів, що з кожним наступним роком поповнюються.

У сучасний період діяльності архіву доречно виділити Кам'янецький і Хмельницький етапи. На першому етапі простежується значно слабший розвиток архівування у порівнянні із радянським періодом. З 2003 р., після пожежі у Кам'янець-Подільському міському Державному архіві, документи архіву були передані у новозбудовану спеціалізовану установу у м.

Хмельницький. Нині відбувається найбільший розвиток за весь період існування архівної установи.

Державний архів Хмельницької області проводить досить важку роботу по реставрації документів, що постраждали під час пожежі у Кам'янець-Подільському міському Державному архіві. Реставрація архівних документів проводиться відповідно до методичних рекомендацій схвалених нормативно-методичною комісією Укрдержархіву від 09.10.12 № 3.

Найбільш болючою проблемою всіх архівів України є процеси інформатизації, які, на жаль, попри тридцятирічну історію незалежності й стрімким входженням комп'ютера у життя людей, ніяк не можуть повноцінно та адекватно відбутися. Не оминула дана проблема й Державний архів Хмельницької області. На сьогодні оцифровано лише 8% усіх документів архіву та розроблено модель майбутньої бази даних, яка є не зовсім досконалою.

На цей момент Державний архів Хмельницької області – це спеціалізована дев'ятиповерхова установа з кількома архівосховищами, які мають ідеальну вологість повітря, температуру та інші ознаки, які є ідеальними для зберігання документів. На відміну від колишніх часів, коли документи й матеріали зберігалися у церквах та костелах проблеми збереженості документів у архіві, як такої немає.

Таким чином, перспективи розвитку архіву є доволі райдужними. Там працює великий і дружній колектив, який з року в рік б'є рекорди в різних галузях архівознавства. Архів обладнаний технікою, яка багатьом Державним обласним архівам України такого ж рівня навіть і не снилася. Дивлячись на ці та інші фактори можна стверджувати, що Державний архів Хмельницької області може розвинутися в один із провідних архівів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела:

1. ГОСТ 7.50-2002. Межгосударственный стандарт. СИБИД. Консервация документов. Общие требования. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://docs.cntd.ru/document/1200030174> (Дата звернення: 15.09.2021).
2. Декрет совета народных комиссаров РСФСР о губернских архивных фондах (положение). 31 марта 1919 г. / под. ред. Б.И. Капитановой // Сборник руководящих материалов по архивному делу (1917 – июнь 1941 гг.). Москва: Типография им. Воровского, 1961. С. 12-15.
3. Державна архівна служба України. [Электронный ресурс: веб-сайт]. Режим доступа: <http://www.archives.gov.ua/> (Дата звернення: 09.10.2021).
4. Державний архів Вінницької області. [Электронный ресурс: веб-сайт]. Режим доступа: <https://davio.gov.ua/> (Дата звернення: 11.10.2021).
5. Державний архів Хмельницької області. [Электронный ресурс: веб-сайт]. Режим доступа: <http://www.dahmo.gov.ua> (Дата звернення: 11.10.2021).
6. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1953 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 154.
7. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1960 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 251.
8. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1961 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 265.
9. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1962 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 281.
10. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1965 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 327.
11. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1966 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 340.

12. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1967 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 357.
13. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1968 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 371.
14. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1970 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 395.
15. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1971 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 404.
16. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1972 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 428.
17. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1973 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 444.
18. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1974 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 458.
19. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1976 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 501.
20. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1977 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 516.
21. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1978 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 528.
22. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1979 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 543.
23. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1981 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 575.
24. Державний архів Хмельницької області. Річний звіт про роботу за 1982 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 590.
25. Державний архів Хмельницької області: Путівник. Том 1 / Головна ред. колегія серії "Архівні зібрання України": Удод О. А. (голова), Боряк Г. В. та ін. Відповідальний редактор: Галина Осадча. Київ, Хмельницький, 2007. 610 с.

26. Державний архів Хмельницької області: Путівник. Том 2 / Головна ред. колегія серії "Архівні зібрання України": Удод О. А. (голова), Боряк Г. В та ін. Відповідальний редактор: Галина Осадча. Київ, Хмельницький, 2008. 672 с.
27. Закон України «Про електронний цифровий підпис». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).
28. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).
29. Закон України «Про збереження культурної спадщини». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text> (Дата звернення: 08.10.2021).
30. Закон України «Про інформацію». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).
31. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text> (Дата звернення: 17.09.2021).
32. Закон України «Про Національну програму інформатизації». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).
33. Закон України «Про страховий фонд документації України». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2332-14#Text> (Дата звернення: 14.09.2021).
34. Звіт Голови Укрдержархіву «Про підсумки діяльності Державної архівної служби у 2017 році». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit_2017/Derjarhiv_%202017.pdf (Дата звернення 08.10.2021).

35. Звіт Голови Укрдержархіву «Про підсумки роботи архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації у 2013 році та завдання на 2014 рік». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr003843-14#Text> (Дата звернення 08.10.2021).
36. Кам'янець-Подільський міський державний архів. [Електронний ресурс: веб-сайт]. Режим доступу: <https://kam-pod.gov.ua/gromadianam/miskij-arkhiv> (Дата звернення: 11.10.2021).
37. Кам'янець-Подільський обласний державний історичний архів. Річний звіт про роботу за 1944 р. Ф.Р-1530. Оп. 4. Спр. 4. Арк. 3-4
38. Кам'янець-Подільський обласний державний історичний архів. Річний звіт про роботу за 1945 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 23. Арк. 5
39. Кам'янець-Подільський обласний державний історичний архів. Річний звіт про роботу за 1946 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 41. Арк. 10.
40. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1947 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 52. Арк. 16
41. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1948 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 61. Арк. 8.
42. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1949 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 75. Арк. 7.
43. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1950 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 90а. Арк. 20-21.
44. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1951 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 109. Арк. 6
45. Кам'янець-Подільський обласний державний архів. Річний звіт про роботу за 1952 р. Ф.Р-1530. Оп. 2. Спр. 135. Арк. 10
46. Левченко Л. Л., Хромов А. В. Реформування архівної системи України: минуле і майбутнє (архівознавчий, історичний та правовий аспекти) // Архівістика : теорія, методика, практика : матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції (22-23 квітня 2021 р., м. Кам'янець-

Подільський) / [ред. кол.: С. А. Копилов (співголова), А. В. Хромов (співголова), О. М. Федьков, А. Л. Глушковецький та ін.]. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. С. 113-120.

47. Наказ Головного архівного управління України «Про затвердження Порядку здійснення централізованого державного обліку документів культурної спадщини, що знаходяться за кордоном, та документів іноземного походження, що стосуються історії України» від 11.11.1999 № 67. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0816-99#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).

48. Наказ Держкомархіву України «Про затвердження структури офіційного Web-сайту Держкомархіву України» від 03.11.2000 № 63. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/SCAU/index.php?2000-63> (Дата звернення: 21.09.2021).

49. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про Центральний державний електронний архів України» від 21.05.2012 № 759/5. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0759323-12#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).

50. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку створення копій унікальних документів для страхового фонду і фонду користування, реставрації, ремонту або консервації унікальних документів» від 28.09.2015 № 1829/5. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1156-15#Text> (Дата звернення: 21.09.2021).

51. Положення про невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію унікальних документів (Затверджено наказом Державного комітету архівів України № 238 від 25.11.2008 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/Provisions/2008-238-p.pdf> (Дата звернення: 01.10.2021).

52. Положення про умови зберігання архівних документів (Затверджено наказом Державного комітету архівів України № 6 від 15.01.2003). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/Provisions/index.php?2003-6-p> (Дата звернення: 24.09.2021).

53. Постанова Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для ліквідації наслідків в приміщенні Кам'янець-Подільського міського архіву» від 17.07.2003 № 1071. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/1675042> (Дата звернення: 01.10.2021).

54. Проєкт Стратегії розвитку архівної справи на період до 2025 року / Державна архівна служба України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf> (Дата звернення: 21.09.2021).

55. Радянське будівництво на Хмельниччині. 1921–1982: Документи і матеріали / Ред. кол.: Л. В. Кульпінський (голова) та ін. Упоряд.: В. П. Бабляк, І. В. Гарнага, І. Х. Шиманський. Львів: Каменяр, 1983. 188 с.

56. Соціалістичне будівництво на Хмельниччині 1921–1941: Документи і матеріали / Ред. кол.: В.І. Купратий (голова), В.К. Андрушко, В.Т. Олійник. Упоряд.: І. В. Гарнага, С. Л. Коваленко, Т. В. Малахова та ін. Львів: Каменяр, 1989. 207 с.

57. Типові норми часу і виробітку на основні види робіт, що виконуються у державних архівних установах. (Затверджено наказом Державного комітету архівів України від 8.02.2008 № 22). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/Regulations/2008-N.pdf> (Дата звернення: 21.09.2021).

58. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (Дата звернення: 08.10.2021).

59. Указ Президії Верховної Ради України «Про передачу архівів Компартії України у підпорядкування Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України» від 27 серпня 1991 р. №290. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/290-91-%D0%BF> (Дата звернення: 01.10.2021).

60. Указ Президії Верховної Ради України «Про передачу архівних документів Комітету державної безпеки України до державних архівів республіки» від 9 вересня 1991 р. № 1525-ХІІ. [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1525-12> (Дата звернення: 01.10.2021).

61. Хартия ЮНЕСКО о сохранении цифрового наследия, принята 15 октября 2003 года. [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/digital_heritage_charter.shtml (Дата звернення: 20.10.2021).

Література

62. Архівістика : теорія, методика, практика : матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції (22-23 квітня 2021 р., м. Кам'янець-Подільський) / [ред. кол.: С. А. Копилов (співголова), А. В. Хромов (співголова), О. М. Федьков, А. Л. Глушковецький та ін.]. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 223 с.

63. Архівістика: теорія, методика та практика. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://history.kpnu.edu.ua/2019/04/13/arkhivistyka-teoriia-metodyka-ta-praktyka/> (Дата звернення: 21.09.2021)

64. Архівна справа на Хмельниччині: збірник документів, матеріалів, світлин / Баженов Л.В., Байдич В.Г., Завальнюк О.М. Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-2», 2012. 416 с.
65. Архівна справа на Хмельниччині: історія та сучасність [Текст] / [В. Г. Байдич, О. М. Завальнюк, О. Б. Комарніцький] ; Держ. архів Хмельниц. обл., Хмельниц. обл. громад. орг. архівістів та дослідників Поділля та Півден.-Схід. Волині "Поклик віків". Хмельницький ; Вінниця : Нілан, 2017. 391 с.
66. Архівна справа. Книжка п'ята-шоста. Вип. 1 № 5-6 (1928): січень – квітень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1927. С. 45-51.
67. Багрій І. Історія розвитку MARC-форматів [Електронний ресурс] // Бібліотечний вісник. 2004. № 5. С.2-16. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0002913> (Дата звернення: 25.10.2021).
68. Байдич В. Г. Сторінки архівної справи на Поділлі у міжвоєнний період // Архіви України. 2016. № 5-6. С. 182-196. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2016_5-6_16 (Дата звернення: 22.10.2021).
69. Баркова О., Кульчицький І. Європейський та український досвід використання цифрових технологій у сфері культури. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.civic-synergy.org.ua/analytics/yevropejskyj-ta-ukrayinskyj-dosvid-vykorystannya-tsyfrovyh-tehnologij-u-sferi-kultury/> (Дата звернення: 02.10.2021).
70. Бендюг А. Де бути Кам'янець-Подільському міському державному архіву // Проскурів. 2003, 27 червня. С. 2.
71. Бойко Г. В. Шляхи реалізації основних пріоритетів розвитку архівної галузі (впровадження інформаційних технологій) // Архіви України. 2012. №5(281). С. 47-53. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2012_5%28281%29_5 (Дата звернення: 12.10.2021).
72. Бондар Р. Реставрація документальних матеріалів з сургучевими печатками // Архіви України. 1971. № 4 (108). С. 66.

73. Бондар Р.О. До питання про відновлення згасаючих текстів // Архіви України. 1973. №1 (117). С. 45-48.
74. Борисевич С.О. Історія Державного архіву Хмельницької області: хроніка 20-х років // Студії з архівної справи та документознавства. Київ, 1997. Т.2. С. 76-89.
75. Боряк Г. В. Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні : Зб. наук. праць. К., 1996. Вип. 1 : Інформатизація архівної справи в Україні : Сучасний стан та перспективи / Геннадій Боряк. 308 с.
76. Будзей О. Архівне місто...без архіву. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://podolyanin.com.ua/history/7674/> (Дата звернення: 09.11.2021).
77. Бурдуваліс К.М. Архівні установи Хмельниччини: здобутки та перспективи// Архівістика: теорія, методика, практика : матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції (22-23 квітня 2021 р., м. Кам'янець-Подільський, 2021. 223 с.
78. Бурдуваліс К.М. Буремний, але плідний 2019 рік // «Подільська старовина» №2 (6)/2020. С. 214.
79. Веретенніков В. До питання про типи стелажного устаткування для архівосховищ // Архівна права. Книжка сьома. Випуск 2. № 7. (1928): травень-серпень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1928. С. 48-55.
80. Веретенніков В. Уваги з досвіду по архівному будівництву // Архівна справа. Книжка Перша. Випуск 1 № 1 (1925): січень – грудень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1925. С. 1-23.
81. Веретенніков В., Куценок В. Питання зберігання і реставрування архівних документів в роботі хемічної лабораторії ЦАУ УСРР // Архів Радянської України. Історико-архівознавчий журнал. Вип. 3. № 4-5 (1932): липень – жовтень. С. 405-411.

82. Водолажченко О. «Підручник до класифікування та описів архіву» - Мюлер'а, Фейт'а та Фруен'а // Архівна справа. Книжка Перша. Випуск 1 № 1 (1925): січень – грудень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1925. С. 24-33.
83. Водолажченко О., Барвінський В. Короткий нарис історії архівної справи на Україні та діяльності Укрцентрархіва за 1924 рік // Архівна справа. Книжка Перша. Випуск 1. № 1 (1925): січень – грудень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1925. С. 45-72.
84. Гайдамашко. В., Гординчук М., Медвідь К. Репортаж з обпаленого архіву // Кам'янець-Подільський вісник. 18 квітня 2003. № 16. С. 2.
85. Дубровіна Л. А. Основні положення концепції комп'ютеризації архівної справи в Україні // Студії з архівної справи та документознавства. 1998. Т. 3. С. 6-17.
86. Емельянова Т. Проблемы архивного хранения оцифрованных аудиовизуальных документов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (Життєвий цикл електронного документа)" (11-12 жовтня 2012 р., м. Київ) / Держ. архів. служба України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства, Центр. держ. електрон. архів України, Нац. академія держ. упр. при Президентіві України. Київ, 2012. С. 44-48.
87. Ерохина Н. Проблемы обеспечения сохранности электронных документов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (Життєвий цикл електронного документа)" (11-12 жовтня 2012 р., м. Київ) / Держ. архів. служба України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства, Центр. держ. електрон. архів України, Нац. академія держ. упр. при Президентіві України. Київ, 2012. С. 42-44.
88. Сліашевич В. Апарат для копіювання позитивів мікрофільмів // Архіви України. 1963. № 3. С.53-56.
89. Сліашевич В. Застосування методів фотографічного виявлення згаслих текстів // Архіви України. 1963. № 1. С. 27-36.

90. Єліашевич В. Зональні лабораторії по обробці плівки мікрофільмів // Архіви України. 1972. №4. С. 68-70.
91. Єліашевич Я. Боднар Р. Ламінація документальних матеріалів з використанням "Імпрегнатора" // Архіви України. 1968. № 2. С. 48-51.
92. Завальнюк О.М. Документи державного архіву Хмельницької області про навчальний процес у Кам'янець-Подільському університеті (1918-1921рр.) // Сучасні засоби збереження документів та нові методологічні підходи до наукових досліджень і застосування документів національного архівного фонду України: науковий збірник за підсумками Всеукраїнської науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський університет імені Івана Огієнка, 2012. С. 300-305.
93. Завальнюк О.М., Комарніцький О.Б. З історії архівної справи на Поділлі (Хмельниччині) у XIV-XXI ст. // Архівна справа на Хмельниччині: зб. док., матер. і світлин. Хмельницький: ТОВ "Поліграфіст-2", 2012. С. 8-42.
94. Захарченко Т.М. Автоматизовані інформаційно-пошукові системи архівних установ України та проблеми їх експлуатації // Українське архівознавство: Історія, сучасний стан та перспективи. Наукові доповіді Всеукраїнської конференції. К., 1996. С. 344-348.
95. Захарченко Т.М. Застосування ЕОМ у роботі державних архівів України // Архіви України. 1996. № 4-6. С. 37-47
96. Історія не горить, але історичні документи виняткової ваги втрачені назавжди / Прес-реліз Прес-служби Державного комітету архівів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/News/pr-2003-04-10.php> (Дата звернення: 09.11.2021).
97. Кириченко І. О работе ответственных хранителей фондов Каменец-Подольского облгосархива // Архіви України. 1958. № 1. С. 23-24.
98. Кириченко І. Архівне будівництво у Хмельницькій області // Архіви України: науково-практичний журнал. 1968 р. №4. С. 13-22.

99. Кисельова А.А. Архівні ресурси України в глобальній інформаційній мережі: види, доступ, перспективи. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.10 – Архівознавство, документознавство. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства ДКА України. Київ: Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства Державного комітету архівів України, 2005. 16 с.

100. Кітам В. Проблеми ідентифікації чинників біопошкодження архівних документів: Архіви-Наука-Суспільство: шляхи взаємодії. Матеріали Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конференції 21-22 травня 2015 р. Київ, 2015. С. 94-97.

101. Консерваційно-профілактичне і реставраційне оброблення документів Національного архівного фонду, пошкоджених під час надзвичайних ситуацій / Держкомархів України; Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. Київ, 2006. 26 с.

102. Космач О. Рукописи не горять?: Одне слово, догналися з вогнем // Подільський кур'єр. 2003, 24 квітня. С. 1-4.

103. Кузовова Н. Інформатизація архівної справи в Україні (1991–2014 рр.): історичні та правові аспекти // Scriptorium nostrum. 2015. № 1-2. С. 223-239. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scno_2015_1-2_18 (Дата звернення: 25.10.2021).

104. Легун Ю.В. Нове дослідження з історії архівної справи на Хмельниччині (1922–2017) // Архіви України. 2018. № 1. С. 258-261. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2018_1_21 (Дата звернення: 01.10.2021).

105. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (Життєвий цикл електронного документа)" (11-12 жовтня 2012 р., м. Київ) / Держ. архів. служба України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства,

Центр. держ. електрон. архів України, Нац. академія держ. упр. при Президентові України. Київ, 2012. 131 с.

106. Михайлова С.Р. Натхненний Кліо і Орфеєм: науково-мистецька діяльність П. Я. Слободянюка. Кам'янець-Подільський: Мошак М.І., 2008. С. 18-19

107. Мітюков А.Г. Радянське архівне будівництво на Україні. 1917–1973. Київ: Наук. думка, 1975. 270 с.

108. Муха Л., Омельченко Л. Перший європейський семінар із проблем запобігання катастрофам та збереження архівів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.archives.gov.ua/NB/Accidents.rtf> (Дата звернення: 12.09.2021).

109. Нариси історії архівної справи України: навч. посібник / За заг. ред.. Матяш І.Б., Климова К.І. Київ: Видавн. дім «КМ Академія», 2002. 612 с.

110. Олійник Ю.В. Діяльність архівних установ Кам'янець – Подільської області в 1940-1941 роках ХХ століття //Хмельницькі краєзнавчі студії: науково - краєзнавчий збірник /[редкол.: Баженов Л.В. (голова), Блажевич Ю.І. (співголова), Єсюнін С.М. (відп.секр. та ін.) ФОП Стрихар А.М. 2019. Вип.20. С. 36-40.

111. Олійник Ю.В. Становлення та розвиток архівної справи на Хмельниччині у 20-30-х рр. ХХ ст. / Ю.В. Олійник, В.В. Олійник // Освіта, наука і культура на Поділлі. Кам'янець-Подільський: ІОЮОМ, 2003. Т.3. С. 271-273.

112. Палант А. Порівняльний досвід клеїв для паперу // Архівна справа. Архівна справа. Книжка друга. Випуск другий. № 13. (1930) : квітень-червень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1930. С. 77-89.

113. Палант А. Хемія в архівній справі // Архівна справа. Книжка третя. Випуск третій. № 14. (1930) : липень-серпень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1930. С. 87-102.

114. Панчик Й. Обмін досвідом ЦРМ з архівами союзних республік // Архіви України. 1968. № 1. С. 105.

115. Панчик Й. Перевіряння технічного стану позитивів мікрофільмів та їх зберігання // Архіви України. 1966. № 4. С. 49-50.
116. Панчик Й. Ремонт, реставрація й оправа документів // Архіви України. 1973. № 1. С. 66-68.
117. Панчик Й. Реставрація документів на пергаменті // Архіви України. 1969. № 1. С. 61-62.
118. Панчик Й. Реставрація карт, планів, креслень // Архіви України. 1964. № 3. С. 29-30.
119. Панчик Й., Петренко Е. Реставрація і оправлення документальних матеріалів // Архіви України. 1971. №5. С. 40-44.
120. Подорожний В. Проблема создания страховых библиотечных и архивных фондов в эпоху цифровых технологий // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (Життєвий цикл електронного документа)" (11-12 жовтня 2012 р., м. Київ) / Держ. архів. служба України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства, Центр. держ. електрон. архів України, Нац. академія держ. упр. при Президентові України. Київ, 2012. С. 104-106.
121. Програма Першого європейського семінару з проблем попередження катастроф та відновлення архівів "Архіви та катастрофи". [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://old.archives.gov.ua/News/programma_2004-05-07.php (Дата звернення: 12.09.2021).
122. Реставрація, ремонт, брошурування та оправлення документів з паперовими носіями : метод. рекомендації / Укрдержархів, УНДІАСД; уклад.: О.П. Володіна, М.В. Горбатюк, А.Ю. Слизький. Київ, 2012. 44 с.
123. Роботи з ідентифікації та реставрації документів, що постраждали внаслідок пожежі у Кам'янець-Подільському міському архіві у 2003 році, тривають. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.adm-km.gov.ua/?p=29230> (Дата звернення: 12.11.2021).

124. Романовський В. Боротьба з архівними шкідниками // Архівна справа. Книжка Четверта. Випуск 2 № 4 (1927): липень – грудень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1927. С. 35-38.
125. Романовський В. Консервація пошкоджених грамот // Архівна справа. Архівна справа. Книжка друга. Випуск другий. № 13. (1930) : квітень-червень. Харків : Видання Укрцентрархіва, 1930. С. 65-71.
126. Рукописи горять! // Голос України. 12 квітня 2003. № 71 (3071). С.1.
127. Рятівник Подільської історії. Енергія (Архівіст). №13 (197). Грудень 2013. С. 4.
128. Сенік Я. З досвіду роботи по забезпеченню схоронності документів у ЦДІА УРСР у м. Львові // Архіви України. 1982. №4. С. 33-35.
129. Сенік Я. Забезпечити довготривале зберігання документальних матеріалів // Архіви України. 1971. №4. С. 41-43.
130. Сенік Я. Мікрофотокопіювання документів у ЦДІА УРСР в м. Львові // Архіви України. 1978. №2. С. 44-47.
131. Сенік Я. Реставрація документів у ЦДІА УРСР у м. Львові // Архіви України. 1974. №6. С. 44-45.
132. Сіленко А. «Електронна Україна» // Політичний менеджмент. 2003. № 3. С. 71-81.
133. Слободянюк П.Я., Михайлова С.Р. «Чорний» четвер. Пожежа в Кам'янець-Подільському міському архіві 10 квітня 2013 року: причини, наслідки, уроки (Документи, Матеріали. Публікації). Видання друге, доповнене і перероблене. Хмельницький, 2012. 372 с.
134. Сучасні засоби збереження документів та нові методологічні підходи до наукових досліджень і застосування документів Національного архівного фонду України: науковий збірник за підсумками Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 20-21 вересня 2012 року. Присвячується 75-й річниці утворення Хмельницької області та 90-річчю Державного архіву Хмельницької області. Кам'янець-Подільський:

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012.
388 с.

135. Хомич І.М. Проблеми української архівної освіти та науки в сучасній архівній історіографії // Сумський історико-архівний журнал, 2012. № 18-19. С. 7-11.

136. Чайковський А.С. Архіви України у 1938–1960 рр.: історія питання // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ, № 2, 2014. С.273.

137. Шандра В.С. Від культури архівної справи до державної політики в архівній справі: шляхи реконструкції втрачених фондів // Архіви України : Науково-практичний журнал. 2003. №1/3. С. 42-47.

138. Шевчук Д. М. Реставрація карт і планів у ЦДІА УРСР у м. Львові // Архіви України. 1981. №4. С. 40-41.

139. Шурубуря А. Збереження документів Національного архівного фонду України – природознавча проблема архівознавства // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. Київ, 2001. Вип. 3. С. 34–40.

140. Ярова Н. Кам'янецький архів: 10 років коми. Попереду ще сто // Подолянин. 2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://podolyanin.com.ua/history/7745/> (Дата звернення: 01.11.2021).

141. Henriette D. Avram Machine-Readable Cataloging (MARC) Program ; Marcel Dekker, Inc. New York, 2003.

142. Memory of the World: Lost Memory - Libraries and Archives destroyed in the Twentieth Century / prepared for UNESCO on behalf of IFLA by Hans van der Hoeven and on behalf of ICA by Joan van Albada. Paris : UNESCO, 1996. II. 70 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mow.arquivonacional.gov.br/images/pdf/Lost-Memory---Libraries-and-Archives-destroyed-in-the-20th-Century---1996.pdf> (Дата звернення 05.08.2021).